पञ्चदशः पाठः

षष्ठीविभक्ति-प्रयोगः - ଷଷ୍ଠୀ ବିଭକ୍ତି ବ୍ୟବହାର

पश्यतु उच्चैः पठतु (ଦେଖ ଓ ବଡ଼ପାଟିରେ ପଢ଼)

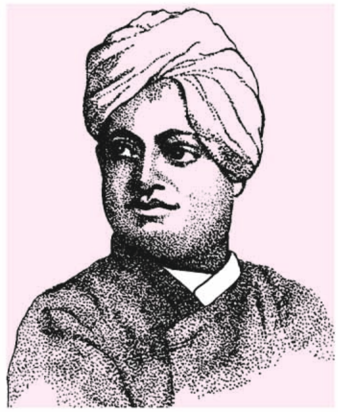

रामकृष्णः विवेकानन्दः ओडिशा

रामकृष्णस्य शिष्यः विवेकानन्दः । ओडिशायाः राजधानी भुवनेश्वरम् ।

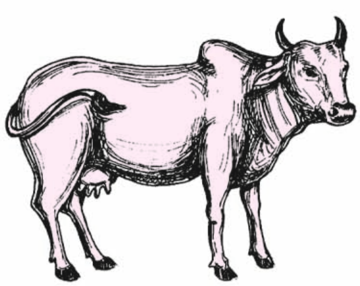

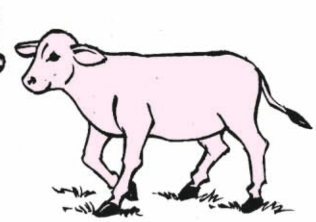

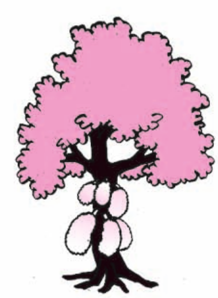

धेनुः वत्सः वृक्षः फलम्

धेनोः वत्सः । वृक्षस्य फलम् ।

→ देशस्य नाम भारतम् ।

→ शिवस्य पुत्रः गणेशः ।

→ पत्रिकायाः नाम उत्कलप्रसङ्गः ।

→ नद्याः नाम गङ्गा।

→ कादम्बर्याः लेखकः बाणभट्टः।

→ पुस्तकस्य नाम कलिका।

→ रामायणस्य कर्त्ता वाल्मीकिः।

→ गृहस्य नाम श्रीकुटीरम्।

→ अर्जुनस्य मित्रं श्रीकृष्णः।

→ वेदस्य नाम यजुः।

उच्चैः पठतु - (ବଡ଼ପାଟିରେ ପଢ଼)

अवधेयम् (ମନେରଖ)

प्रथमाविभक्तिः	षष्ठीविभक्तिः		
एकवचनम्	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
नर्तकः	नर्तकस्य	नर्तकयोः	नर्तकानाम्
पुत्रः	पुत्रस्य	पुत्रयोः	पुत्राणाम्
नगरम्	नगरस्य	नगरयोः	नगराणाम्
मूलम्	मूलस्य	मूलयोः	मूलानाम्
गिरिः	गिरेः	गिर्योः	गिरीणाम्
अग्निः	अग्नेः	अग्न्योः	अग्नीनाम्
गुरुः	गुरोः	गुर्वोः	गुरूणाम्
भानुः	भानोः	भान्वोः	भानूनाम्
पिता	पितुः	पित्रोः	पितॄणाम्
दाता	दातुः	दात्रोः	दातॄणाम्
लता	लतायाः	लतयोः	लतानाम्

कविता	कवितायाः	कवितयोः	कवितानाम्
नीतिः	नीतेः / नीत्याः	नीत्योः	नीतीनाम्
धेनुः	धेनोः / धेन्वाः	धेन्वोः	धेनूनाम्
वधूः	वध्वाः	वध्वोः	वधूनाम्
देवी	देव्याः	देव्योः	देवीनाम्
मार्जनी	मार्जन्याः	मार्जन्योः	मार्जनीनाम्
वारि	वारिणः	वारिणोः	वारीणाम्
अक्षि	अक्ष्णः	अक्ष्णोः	अक्ष्णाम्
वस्तु	वस्तुनः	वस्तुनोः	वस्तूनाम्

ଶବ୍ଦାର୍ଥ – ଓଡ଼ିଶାୟାଃ – ଓଡ଼ିଶାର, ଧେନୋଃ – ଗାଈର, ନଦ୍ୟାଃ – ନଈର, ବଧ୍ୱାଃ – ବୋହୂର, ମାର୍ଜନ୍ୟାଃ – ଝାଡ଼ୁର, ଅକ୍ଷ୍ଣଃ – ଆଖିର ।

ମୌଖିକ ଅଭ୍ୟାସ – ଶିକ୍ଷକ ପାଠରୁ ଏକବଚନରୂପ କହିବେ ଛାତ୍ରମାନେ ତା'ର ବହୁବଚନ ରୂପ କହିବେ ।

ତୁମପାଇଁ କାମ – ୫ଟି ବିଭିନ୍ନ ପଶୁ ଓ ଫଳର ଚିତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରି ଖାତାରେ ଲଗାଇ ତା'ର ସଂସ୍କୃତରୂପ ଲେଖ ।
ଅଥବା ନିଜେ ସୁନ୍ଦର ଚିତ୍ର ଅଙ୍କନ କର ।

अभ्यासः (ଅଭ୍ୟାସ)

१. बन्धनीमध्यस्थ शूद्ध पदैः शुन्यस्थानानि रूरयतु।
ବନ୍ଧନୀମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଶୁଦ୍ଧପଦରେ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣକର।

यथा - भारतस्य राजधानी देहली। (भारतात्, भारतस्य)

क) ____________ राजधानी भुवनेश्वरम्। (ओडिशायाम्, ओडिशायाः)

ख) ____________ राजधानी श्रीनगरम्। (काश्मीरस्य, काश्मीरात्)

ग) ____________ राजधानी गान्धिनगरम्। (गुजरातस्य, गुजराते)

घ) ____________ मुखं प्रशान्तं भवति। (मुनौ, मुनेः)

ङ) ____________ गतिः वक्रा। (नद्या, न द्यः)

२. स्तम्भमेलनं करोतु। (ସ୍ତମ୍ଭମେଳନ କର)

क - स्तम्भः	ख-स्तम्भ
गृहस्य	वेदानाम्
वेदस्य	नदीनाम्
लेखन्याः	गृहाणाम्
बालिकायाः	लेखनीनाम्
नद्याः	बालिकानाम्

३. मातृभाषया अर्थं लिखतु। (ମାତୃଭାଷାରେ ଅର୍ଥ ଲେଖ)

पत्रिकायाः, धेनोः, गिरीणाम्, लतायाः, भानोः।

४. संस्कृतेन लिखतु। (ସଂସ୍କୃତରେ ଲେଖ)

ଅଗ୍ନିର, ବାପାଙ୍କର, ଲତାଗୁଡ଼ିକର, ଆଖିର, ନଈର।

५. वाक्यानि रचयतु। (ବାକ୍ୟରଚନା କର)

देशस्य, शिवस्य, पत्रिकायाः, वेदस्य, नगरस्य।

२. स्तम्भमेलनं करोतु । (ସ୍ତମ୍ଭମେଳନ କର)

क - स्तम्भः	ख-स्तम्भ
गृहस्य	वेदानाम्
वेदस्य	नदीनाम्
लेखन्याः	गृहाणाम्
बालिकायाः	लेखनीनाम्
नद्याः	बालिकानाम्

३. मातृभाषया अर्थं लिखतु । (ସଂସ୍କୃତରେ ଅର୍ଥ ଲେଖ)

पत्रिकायाः, धेनोः, गिरीणाम्, लतायाः, भानोः ।

४. संस्कृतेन लिखतु । (ସଂସ୍କୃତରେ ଲେଖ)

ଅଗ୍ନିର, ବାପାଙ୍କର, ଲତାଗୁଡ଼ିକର, ଆଖିର, ନଈର ।

५. वाक्यानि रचयतु । (ବାକ୍ୟରଚନା କର)

देशस्य, शिवस्य, पत्रिकायाः, वेदस्य, नगरस्य ।

६. उचितपदैः रिक्तस्थानं पूरयतु - (ଉଚିତ ପଦରେ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର)

यथा - वयं प्रतिदिनं महापुरुषाणां जीवनचरितं पठामः ।

- ❖ गोपालकः ________ पालनं करोति ।
- ❖ तेषां ________ कविताः रमणीयाः सन्ति ।
- ❖ ________ आज्ञा पालनीया ।
- ❖ विवेकानन्दस्य ________ पठनेन शान्तिः भवति ।
- ❖ ________ जलं कलुषितं भवति ।

(उपदेशानां, नदीनां, महापुरुषाणां, कवीनां, धेनूनां, गुरूणाम्)

❋❋❋